

KONU 11

KAVAKLARDA SEPTORYA LEKESİ (*Septoria populi*)

Hastalık Belirtileri: Kavak yapraklarında Septoria yanıklığı kolayca tanınır Yaprak damarları arasında yuvarlak etrafları koyu gri-siyah bir halka ile çevrili ve orta kısımları kirli beyaz-sarı renkte lekeler neden olurlar. Lekeler birbirleriyle birleşerek daha büyük alanları kaplarlar. Büyüme mevsimi sonlarında lekelerin ortasında fungusun siyah noktacıklar halindeki piknitleri görülür. Piknit ağzından çıkan konidiler balsarısı renginde, helezoni şekilde çıkıntılar meydana getirir. Pikniosporları genellikle bir bölmeli, nadiren 2-5bölmelide olabilir, ince silindirik yapıda ve renksizdir. Hastalık nedeniyle kuruyan yapraklar erken dökülür. **Eşeyli dönemine göre *Mycosphaerella populi* olarak isimlendirilmektedir.**

Hastalıkla Mücadele: 1) Yere dökülen hastalıklı yapraklar toplanıp, yakılmalıdır.
2) Eğer şiddetli bir enfeksiyon var ise Chlorothalonil etkili maddeli preparatlardan biri ile ilaçlanmalıdır.

KAVAKLARDA PAS (*Melampsora alli-populina*)

Hastalık Belirtileri: Kavak yapraklarının alt yüzeyinde yaz döneminde portakal renginde hastalık etmeninin yazlık sporlarından oluşan hafif kabarık alanlar oluşur (Şekil). Sonbaharda bu alanlarda hastalık etmeninin kışlık sporlarının oluşması nedeniyle lekelerin rengi koyu kahverengi veya siyaha dönüşür. Hastalıklı yapraklar kurur ve erken dökülür. Hastalık etmeni hayat döngüsünün aecidiospor kısmını *Allium* sp. veya *Arum maculatum* bitkilerinde geçirmektedir.

Hastalık etmeninin üredosporları açık renkte, elips şeklinde ve üzerleri siğillidir. Teliosporları da tek hücrelidir.

Hastalıkla Mücadele: 1) Hastalıklı bitki artıkları toplanıp yok edilmelidir.
2) *Allium* sp. veya *Arum maculatum* gibi ara konukçu bitkiler civardan sökülerek uzaklaştırılmalıdır.
3) İlk portakal rengindeki alanlar görüldüğünde Tebuconazole, Benzimidazole, Myclobutanil etkili maddeli ilaçlar ile ilaçlamalara başlanmalı ve 3 hafta arayla 3 kez uygulanmalıdır.

CYTOSPORA KANSERİ (*Cytospora* spp.)

Hastalık Belirtileri: Özellikle ladin, akçaağaç, göknar, kavak ve söğütlerde kanser yaralarına neden olan fungus zayıf düşerek, büyümeden kalmış, cılız bireylerde parazitiktir. Hastalık ağaçların kalın dal ve gövdelerinde yaralar ve doku nekrozları şeklinde görülmektedir. Kanserler hastalanmış kabuğun az veya çok yuvarlak kısımlar halinde yavaş yavaş öldürülmesi sonucu ortaya çıkar. Genç sürgünlerin düzgün dış kabukları üzerinde esmerimsi çökük alanlara neden olur. Böylece hastalanmış kısımlar oldukça düzensiz biçimde olur ve gövdeyi tamamen çevreleyinceye kadar yavaş yavaş büyür. Yaşlı gövdeler ve kalın dallar üzerinde tipik kanser yaralarına nadiren rastlanır. Hastalanmış iç kabuk siyahlaşır ve hoş olmayan bir koku çıkarır. Odun dokusunda koyu esmer ya da siyah renklenmeler meydana gelir. Fungus kanser yaraları üzerinde görülen sarımsı kırmızı renkte ve iplikçikler biçimindeki spor çıkıntıları ile kolaylıkla tanınmaktadır (Şekil). Kanser yaraları üzerinde veya ölü kabuk kısımları üzerinde küçük kabarcıklar şeklinde piknitler meydana gelir. Nemli havalarda pikniosporlar piknitlerden sarımtırak, kırmızımsı uzun kıvrık spor kitleleri halinde dışarıya çıkar, bunlara “spor çıkıntıları”, “spor boynuzları” veya “chirrus” adı verilir.

Canlı gövdelerin bulaşması yara ve ölü dallardan olur. Hastalığın yayılması rüzğar, böcek ve kuşlarla taşınan sporlar vasıtasıyla olmaktadır. **Eşeyli döneminin adı *Valsa spp.***dir.

Hastalıkla Mücadele: 1) Hastalık çoğunlukla zayıf düşmüş ağaçlarda görüldüğü için sağlıklı ve kuvvetli ağaçlar yetiştirilmelidir. Yetiştirme koşulları iyileştirilmelidir.

2) Hastalık etmeni yara yerlerinden kolaylıkla giriş yapabildiği için mümkün olduğunca ağaçların yaralanmamasına dikkat edilmeli ve budamalar bilinçli bir şekilde yapılmalıdır.